

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 237/2014
19.03.2015. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Бранка Станића, као председника већа, судије Браниславе Апостоловић и судије Гордане Ајншпилер – Поповић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца "АА" АД у стечају из ..., кога заступа Владимир Добрић, адвокат у ..., против туженог "ББ" АД из ..., кога заступа Славко Д. Аничич, адвокат у ..., ради дуга, вредност предмета спора 42.143.983,42 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 10166/13 од 25.06.2014. године, донео је у седници већа одржаној дана 19.03.2015. године, следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против става другог и трећег пресуде Привредног апелационог суда Пж број 10166/13 од 25.06.2014. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за одговор на ревизију.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 2910/2013 од 06.11.2013. године у ставу 1. изреке, укинута је решење о извршењу на основу веродостојне исправе истог суда 4 Ив бр. 3964/13 од 02.04.2013. године, у целости. Ставом 2. изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга плати износ од 42.143.983,42 динара са законском затезном каматом опредељеном у истом ставу. Ставом 3. изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати на име трошкова парничног поступка износ од 1.148.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж број 10166/13 од 25.06.2014. године, у ставу 1. изреке, делимично је одбијена жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П број 2910/2013 од 06.11.2013. године, у делу става 2. изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга плати износ од 2.130.891,05 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2013. године па до исплате, у року од 8 дана од пријема пресуде. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Привредног суда у Београду П 2910/13 од 06.11.2013. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу плати законску затезну камату на износ од 2.130.891,05 динара преко досуђене као у ставу 1. изреке, као и да на име дуга плати износ од 40.013.092,37 динара са законском затезном каматом, као неоснован. Ставом 3. изреке, преиначена је и одлука о трошковима поступка садржана такође у ставу 3 изреке пресуде првостепеног суда, тако што је обавезан тужилац да туженом плати на име трошкова парничног поступка 1.109.182,00 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 10166/13 од 25.06.2014. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију, побијајући наведену пресуду у ставу другом и трећем и то због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку. Предложио је да Врховни касациони суд усвоји ревизију и преиначи пресуду Привредног апелационог суда у ставу 2. и 3. изреке, тако што ће одбити жалбу туженог и потврдити пресуду Привредног суда у Београду П 2910/2013 од 06.11.2013. године, са обавезом туженог да плати тужиоцу трошкове првостепеног поступка и трошкове ревизијског поступка у опредељеном износу.

У одговору на ревизију, тужени је оспорио у целини наводе тужиоца и предложио Врховном касационом суду да исту одбије као неосновану. Трошкове ревизијског поступка је тражио и то за састав одговора на ревизију и таксу на одговор, по опредељеном трошковнику.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у складу са одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, како се то неосновано у ревизији истиче, нити битна повреда из става 2. тачка 2. овог Закона, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у пословном односу у коме је према технолошком редоследу пословања, тужени испоручивао делове за ... тужиоцу и исте фактурисао а затим тужилац туженом испоручивао ... .. (у које је уграђивао примљене делове) и то му фактурисао. Међусобне обавезе из овог пословног односа, измириване су путем компензације. Тужилац и тужени су потписали и оверили изјаве о компензацији којима су затварана међусобна потраживања и обавезе у складу са уговором број ... од 03.12.2010. године и уговором број ... од 05.07.2011. године. Новчана потраживања обухваћена наведеним компензацијама нису спорна од овере и

потписивања компензација, све до 05.08.2011. године, када је тужиоцу стављена блокада на текући рачун, која је и довела до отварања поступка стечаја над тужиоцем. До тог дана су искомпензирана потраживања у износу од 93.120.201,21 динара, што према налазу вештака чини 67% од укупног износа међусобно затворених потраживања путем компензације. После блокаде рачуна 05.08.2011. године затворено је међусобно потраживање у износу од 40.013,092,34 динара. Утврђено је да је након спроведених компензација, преостала обавеза туженог према тужиоцу на дан отварања стечаја износила 2.130.891,05 динара, али је тужилац тужбом тражио износ од 42.143.983,42 динара, који износ садржи поред неспорно преостале обавезе од 2.130.891,05 динара и износ од 40.013.092,34 динара, који је био искомпензован по рачунима издатим након блокаде рачуна тужиоца 05.08.2011. године.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца у целини и обавезао туженог да му плати износ од 42.143.983,42 динара са законском затезном каматом на појединачне износе садржане у ставу 2. изреке првостепене пресуде, почев од доспећа па до исплате, са образложењем да правни претходник тужиоца у тренутку спровођења компензација после блокаде рачуна, није могао да измирује своје обавезе путем компензација, јер је то било супротно одредби члана 46. став 1. и 2. Закона о платном промету, па обавеза туженог на тај начин није престала, односно није се угасила пребијањем међусобних потраживања странака за период после 05.08.2011. године.

Привредни апелациони суд је закључио да је правилно првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиоца само за износ дуга од 2.130.831,05 динара, јер тај износ представља неизмирену обавезу туженог која је утврђена путем вештачења, те на овај износ тужиоцу припада законска затезна камата од 01.04.2013. године као дана подношења тужбе, па је у преосталом делу захтев за исплату камате одбио као неоснован, позивајући се на одредбе члана 324. Закона о облигационим односима. Другостепени суд је даље закључио, да су испуњени услови да се првостепена пресуда преиначи у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца за износ од 40.013.092,37 динара, јер је утврдио да је у овом износу потраживање тужиоца које је предмет тужбе угашено управо међусобно потписаним и овереним изјавама о компензацији и то пре отварања стечајног поступка над тужиоцем. Због тога је Привредни апелациони суд одбио захтев тужиоца за износ од 40.013.092,34 динара са законском затезном каматом од 01.04.2013. године.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право и то конкретно одредбе Закона о стечају, одредбе Закона о платном промету и одредбе Закона о облигационим односима, када је одбио тужбени захтев тужиоца за износ од 40.013.092,34 динара, као неоснован и разлоге које је навео другостепени суд у својој одлуци, прихвата и ревизијски суд.

Парничне странке су у уговорима на основу којих се одвијала њихова пословна сарадња, уговориле компензациони посао и плаћање путем компензација, што су и чиниле. Компензација је један од законом прописаних начина престанка обавезе у смислу члана 336. Закона о облигационим односима, тако да уговори који садрже овакву одредбу о начину плаћања, не могу бити

ништави само са разлога што је Закон о платном промету у члану 46. прописао да се новчане обавезе не могу измиривати уговарањем компензације ако је у тренутку плаћања блокиран рачун дужника, односно обвезника плаћања.

У конкретном случају, компензација за износ од 40.013.092,34 динара је спроведена и то пре отварања стечајног поступка над тужиоцем, па је обавештењем стечајног управника од 28.11.2012. године тужени обавештен да је на дан отварања стечајног поступка евидентирано потраживање тужиоца према туженом у износу главног дуга од 2.130.891,07 динара, са законском затезном каматом. У истом обавештењу није наведено као неизмирено потраживање по спорним компензацијама у износу од 40.013.092,34 динара, што значи да су та потраживања за наведени износ већ била угашена. У таквој ситуацији, правилно је Привредни апелациони суд закључио да стечајни управник ако је сматрао да су спорне компензације по основу којих је угашено потраживање од 40.013.092,34 динара, биле незаконито спроведене или без основа спроведене, само тужбом за побијање правних радњи, могао је оспорити потписивање и оверу спорних изјава о компензацији, сагласно одредбама члана 119. – 129. Закона о стечају. Ако би успео у таквој парници, у стечајну масу би се вратила сва имовинска корист стечена по основу побијеног посла или друге радње, али и тужени би био тада у могућности да накнадно поднесе захтев за исплату свог потраживања, као стечајни поверилац, све на основу члана 130. Закона о стечају и једино на тај начин би била заштићена права свих учесника компензације. У супротном, на овакав начин како је тужилац тужбом тражио, не може му се досудити потраживање у наведеном износу, јер као што је претходно наведено већ је престало – угашено пребојом.

Према томе, неосновани су наводи из ревизије да је приликом мериторног одлучивања о одбијању тужбеног захтева за износ од 40.013.092,37 динара са затезном каматом, погрешно примењено материјално право и то тако што није примењена императивна одредба члана 46. став 3. Закона о платном промету, као и одредба члана 103. Закона о облигационим односима. Одредбу члана 46 Закона о платном промету у конкретној ситуацији треба тумачити рестриктивно и у контексту одредби Закона о стечају, који прописује поступак утврђења и расподеле потраживања стечајних поверилаца, као и правни пут и правна средства која се користе у циљу остварења права како стечајних поверилаца тако и стечајног дужника. Правилно је другостепени суд у конкретној ситуацији закључио да је адекватан правни пут у овој ситуацији био побијање правних радњи стечајног дужника како би и други учесник компензације могао остварити право на своје потраживање уколико би се усвојио такав захтев. Ако би се усвојио захтев тужиоца на начин на који је постављен, дошло би и до губитка права туженог на потраживање а с друге стране тужиоцу би било омогућено да два пута наплати исто потраживање.

Неосновани су и наводи из ревизије да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду у делу затезне камате на износ од 2.130.891,05 динара, пре 01.04.2013. године као дана утужења. Другостепени суд је утврдио када доспева потраживање и о томе дао јасне и довољне разлоге које прихвата и ревизијски суд, те их није потребно понављати.

Према изложеном, не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које ревизијски суд пази по службеној дужности, па је сагласно члану 414. Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу 1. изреке пресуде.

Одлучујући о трошковима ревизијског поступка, Врховни касациони суд је закључио да одговор туженог на ревизију није био нужен у овој правној ствари, па самим тим ни трошкови који су настали поводом састава одговора на ревизију и таксе на одговор, не представљају нужне трошкове који би се досудили на терет тужиоца, те је применом одредбе члана 165. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу 2. изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић